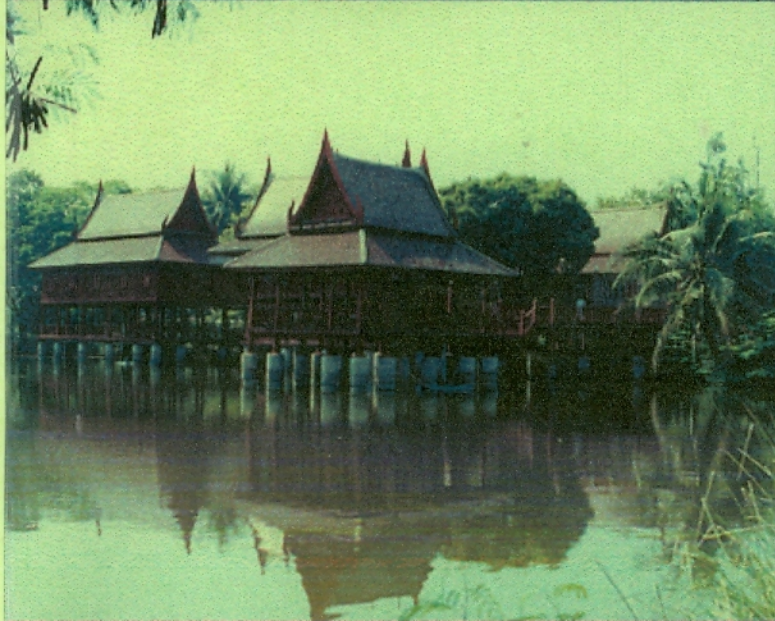
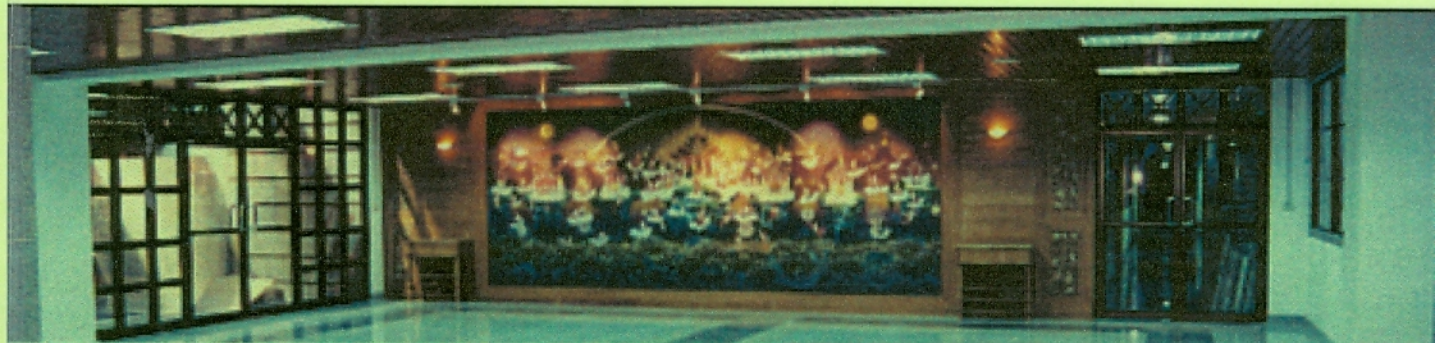

รายงานประจำปี ๒๕๔๔

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท
มหาวิทยาลัยมหิดล

Institute of Language and Culture for Rural Development
Mahidol University

ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท

ปรัชญา

ภาษาและวัฒนธรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม

ปณิธาน

๑. ส่งเสริมการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโท และส่งเสริมสร้างภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยใช้สหวิทยาการ
๒. ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้และผลิตบุคลากรที่มีสำนึกและความรับผิดชอบในการทำคุณประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น
๓. ส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความร่วมมือระหว่างคนในชาติและนานาชาติเพื่อสร้างสังคมให้เข้มแข็งท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงและความหลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรม
๔. ส่งเสริม อนุรักษ์ พัฒนา และฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อผลิตงานวิชาการทางภาษาและวัฒนธรรม อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ และความร่วมมือระหว่างประเทศ
๒. เพื่อผลิตบุคลากรในสาขาวิชาต่างๆ ทางภาษาและวัฒนธรรม
๓. เพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการและให้บริการวิชาการทางภาษาและวัฒนธรรมแก่สังคม
๔. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์ พัฒนา และฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรม

คำนำ

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท เป็นหน่วยงานหนึ่งของมหาวิทยาลัยมหิดล มีภารกิจหลักด้าน การค้นคว้าวิจัย การจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา การให้บริการทางวิชาการ แก่สังคมในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดอบรมสัมมนา การให้บริการข้อมูลทางด้านภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย อากาศแก่ นักศึกษา นักวิชาการ ตลอดจนผู้สนใจทั่วไป นอกจากนี้สถาบันฯ ยังส่งเสริมอนุรักษ์ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมอย่างสม่ำเสมอ

รายงานฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสรุปและรวบรวมข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานของ สถาบันฯ ในรอบปีงบประมาณ 2544 และเพื่อประโยชน์ในการนำไปอ้างอิงทางด้านการบริหารจัดการของ สถาบันฯ

สถาบันฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้คงจะเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานอื่นๆ ที่ต้องการทราบการดำเนินงานด้านต่างๆ ของสถาบันฯ ในปีงบประมาณ 2544

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์)

ผู้อำนวยการสถาบันฯ

ประวัติความเป็นมา

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อแรกเริ่มดำเนินงานในปี พุทธศักราช 2517 นั้น มีฐานะเป็นโครงการบัณฑิตศึกษาในสังกัดของบัณฑิตวิทยาลัย มีชื่อว่า "โครงการศูนย์ศึกษาวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์" ทั้งนี้ เนื่องมาจากการที่มหาวิทยาลัยมหิดลได้เล็งเห็นความจำเป็นของการผลิตนักวิชาการที่มีความรู้และเข้าใจวิธีการทางภาษาศาสตร์ ในอันที่จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการติดต่อสื่อสาร การทำความเข้าใจกับผู้คนที่มีเชื้อสาย เผ่าพันธุ์ ชนบทธรรมเนียม ประเพณี และการพูดแตกต่างจากคนไทยโดยทั่วไป ไม่ว่าภาษาเหล่านี้จะเป็นภาษากลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในประเทศไทย หรือภาษาของผู้คนในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ โครงการศูนย์ศึกษาวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์แห่งนี้มีศาสตราจารย์ ดร. คุณหญิงสุริยา รัตนกุล เป็นผู้ก่อตั้งและผู้อำนวยการโครงการฯ มีที่ทำการอยู่ ณ อาคารอำนวยการ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ต่อมาในปีพุทธศักราช 2524 โครงการฯ ก็ได้รับการยกฐานะเป็น "สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท" โดยจัดตั้งขึ้นตามประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่องการแบ่งส่วนราชการและภาควิชาในมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2524 ลงวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2524 มีฐานะเทียบเท่าคณะหนึ่งในมหาวิทยาลัยมหิดล และมีผู้อำนวยการโครงการฯ ในขณะนั้นคือ ศาสตราจารย์ ดร. คุณหญิงสุริยา รัตนกุล เป็นผู้อำนวยการคนแรก และได้ย้ายที่ทำการมาอยู่ในมหาวิทยาลัยมหิดล ณ ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ในปีพุทธศักราช 2526 โดยในระยะแรกได้มีที่ทำการสถาบันฯ ณ อาคารคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ต่อมาได้ย้ายที่ทำการไปอยู่ ณ อาคารเรียนรวม บัณฑิตวิทยาลัย จนเมื่อการก่อสร้างอาคารของสถาบันฯ เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงได้ย้ายที่ทำการเข้ามา ณ อาคารใหม่ ในปลายปีพุทธศักราช 2542

นับตั้งแต่ก่อตั้งสถาบันฯ มีผู้ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถาบันฯ ดังต่อไปนี้	
พ.ศ. 2524 - 2531	รองศาสตราจารย์ ดร. คุณหญิงสุริยา รัตนกุล
พ.ศ. 2531 - 2536	รองศาสตราจารย์ นายแพทย์พูนพิศ อมาตยกุล
พ.ศ. 2536 - 2544	ศาสตราจารย์ ดร. คุณหญิงสุริยา รัตนกุล
พ.ศ. 2544 - ปัจจุบัน	รองศาสตราจารย์ ดร. สุวิไล เปรมศรีรัตน์

การบริหารจัดการ

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล ดำเนินการภายในสถาบันฯ ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วย การดำเนินงานในสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท พ.ศ. 2531 โดยมีคณะกรรมการนโยบายสถาบันฯ ซึ่งมีอธิการบดีเป็นประธานกรรมการ ทำหน้าที่วางนโยบายและแผนงานสถาบันฯ ให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย และมีคณะกรรมการบริหารสถาบันฯ ซึ่งมีผู้อำนวยการสถาบันฯ เป็นประธานกรรมการ ทำหน้าที่ดำเนินงานตามนโยบายและแผนงานที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดและหน้าที่อื่นๆ ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับดังกล่าว

2 สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท

ในรอบปี 2544 ที่ผ่านมา สถาบันฯ ดำเนินการบริหารจัดการเกี่ยวกับภารกิจประจำ ในด้านการทำ การวิจัย การจัดการเรียนการสอน 5 หลักสูตร การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และส่งเสริมทุนบำรุงศิลป วัฒนธรรม ซึ่งส่วนหนึ่งจะเป็นภารกิจต่อเนื่องจากปีก่อน นอกจากนี้สถาบันฯ ยังมีกิจกรรมที่สำคัญๆ อาทิ เช่น การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถาบันฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) การเตรียมจัดงานพิธีเปิดอาคาร สถาบันฯ การจัดสรรทุนโครงการพัฒนาอาจารย์สาขาขาดแคลน สาขาภาษา การเร่งรัดจัดหาครุภัณฑ์ประจำ อาคาร การจัดหารายได้เพิ่มเติม การจัดประชุมทางวิชาการ สัมมนา เป็นต้น

คณะผู้บริหารสถาบันฯ ในปีงบประมาณ 2544 ประกอบด้วย

ผู้อำนวยการ

ศาสตราจารย์ ดร.คุณหญิงสุริยา รัตนกุล

รองผู้อำนวยการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงพร คำคุณวัฒน์

รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและวิจัย

รองศาสตราจารย์สมทรง บุรุษพัฒน์

รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาและปฏิบัติการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เอี่ยม ทองดี

รองผู้อำนวยการฝ่ายประชาสัมพันธ์และกิจการนักศึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วชิราภรณ์ วรรณดี

รองผู้อำนวยการวิเทศสัมพันธ์

อาจารย์ ดร.ภัททียา ยิมเรวัต

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ภาษาศาสตร์

รองศาสตราจารย์ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาษาศาสตร์

รองศาสตราจารย์ดร.สุจิตลักษณ์ ดีผดุง

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วัฒนธรรมศึกษา

รองศาสตราจารย์เสาวภา พรศิริพงษ์

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา

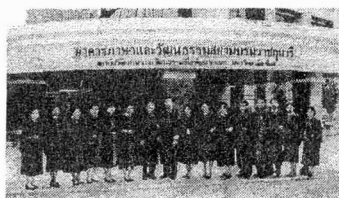
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุขุมาวดี ขำหิรัญ

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต พัฒนาชนบทศึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เอี่ยม ทองดี

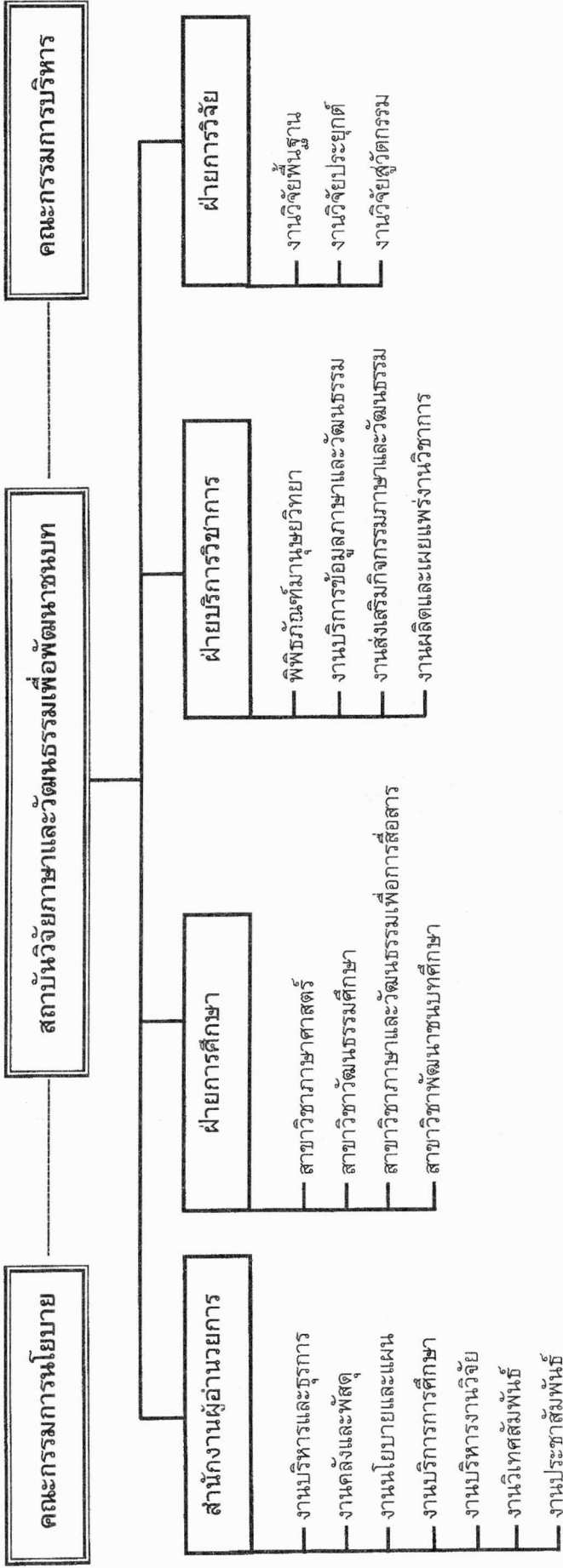
หัวหน้าสำนักงานวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์

ดร.ลักขณา ดาวรัตนหงษ์

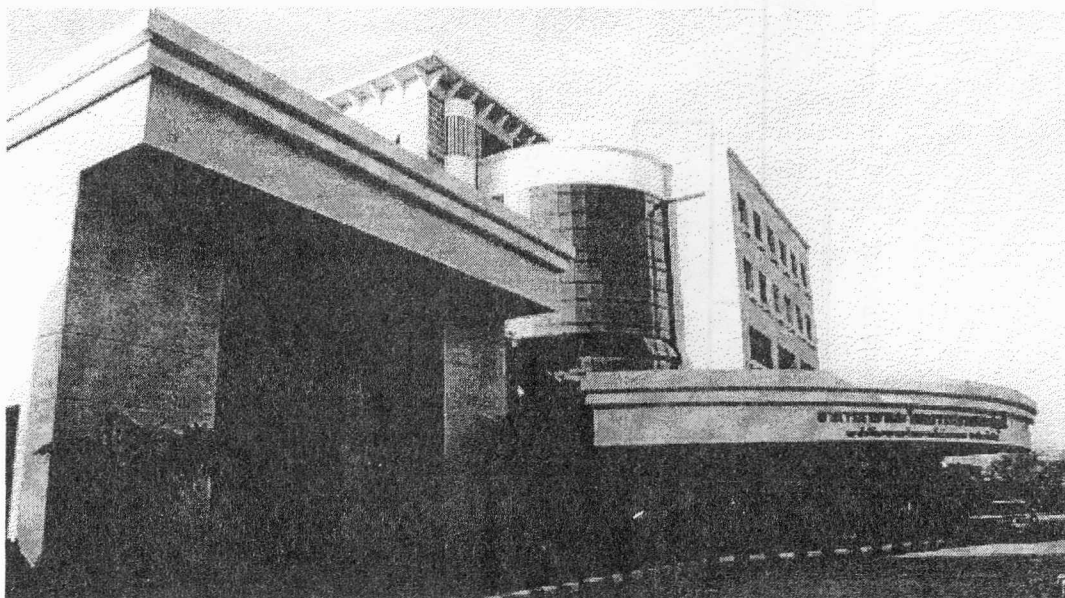
แผนภูมิการแบ่งส่วนราชการสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท

(ปี พ.ศ. 2540-2544)

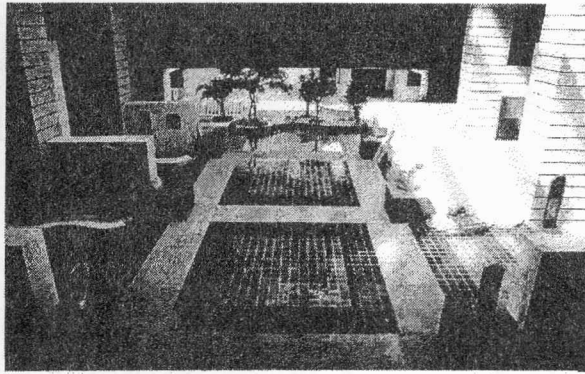
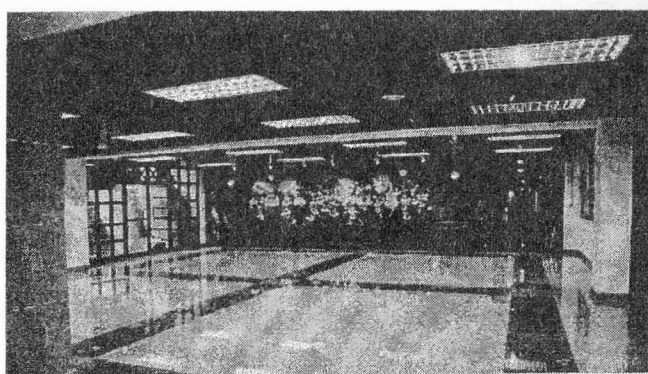
อาคารสถานที่

อาคารภาษาและวัฒนธรรมสยามบรมราชกุมารีของสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท เป็นอาคาร ค.ส.ล. 5 ชั้น มีพื้นที่ก่อสร้าง 24,870 ตารางเมตร เป็นอาคารที่ทำการและดำเนินงานตามภาระหน้าที่ ในด้านต่างๆ ของสถาบันฯ หลังจากก่อสร้างแล้วเสร็จ เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2542 เป็นต้นมา สถาบันฯ ได้ ดำเนินการจัดหาครุภัณฑ์ประจำอาคาร โดยให้ความสำคัญกับงานด้านการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาเป็น อันดับแรก ถึงแม้ในปีงบประมาณ 2544 จะดำเนินงานยังไม่แล้วเสร็จ สถาบันฯ ยังได้รับงบประมาณต่อเนื่องในปี 2545 เพื่อสานต่อโครงการจัดหาครุภัณฑ์สำหรับภารกิจในด้านอื่นๆ ต่อไป

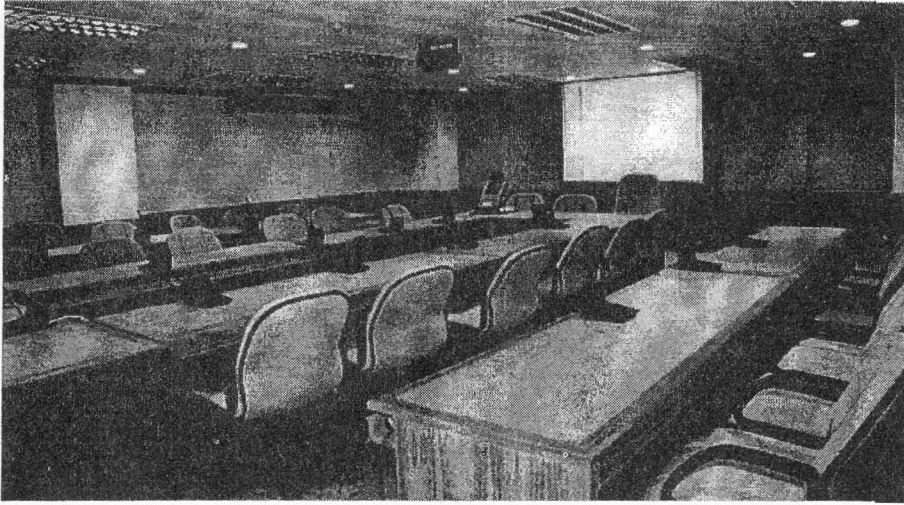

อาคารสถาบันฯ เป็นทรัพยากรสำคัญในการสนับสนุนให้การปฏิบัติงานตามภารกิจหลักบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย โดยสถาบันฯ ได้แบ่งลักษณะการใช้สอยพื้นที่อาคารไว้ดังนี้

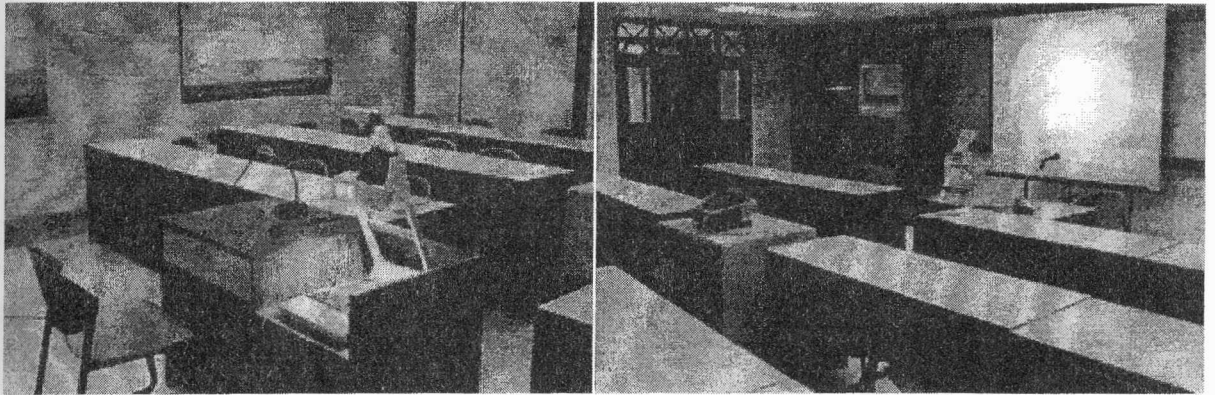
ชั้นที่ 1 สำหรับให้บริการการศึกษาและบริการวิชาการ ประกอบด้วย พิพิธภัณฑสถานมนุษยวิทยา ห้องสมุด สำนักบริการข้อมูลภาษาและวัฒนธรรม การบริการการศึกษา ห้องปฏิบัติการมนุษยวิทยาการดนตรี ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์นักศึกษา สำนักงานวิจัย ห้องเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของสถาบันฯ เป็นต้น

ชั้นที่ 2 สำหรับการบริหารงาน ได้แก่ ห้องผู้บริหารสถาบันฯ สำนักผู้อำนวยการ ห้องประชุมบริหาร ห้องประชุมเอนกประสงค์ ห้องสอนและซ้อมดนตรีไทย ห้องผลิตสื่อ สิ่งพิมพ์ เป็นต้น

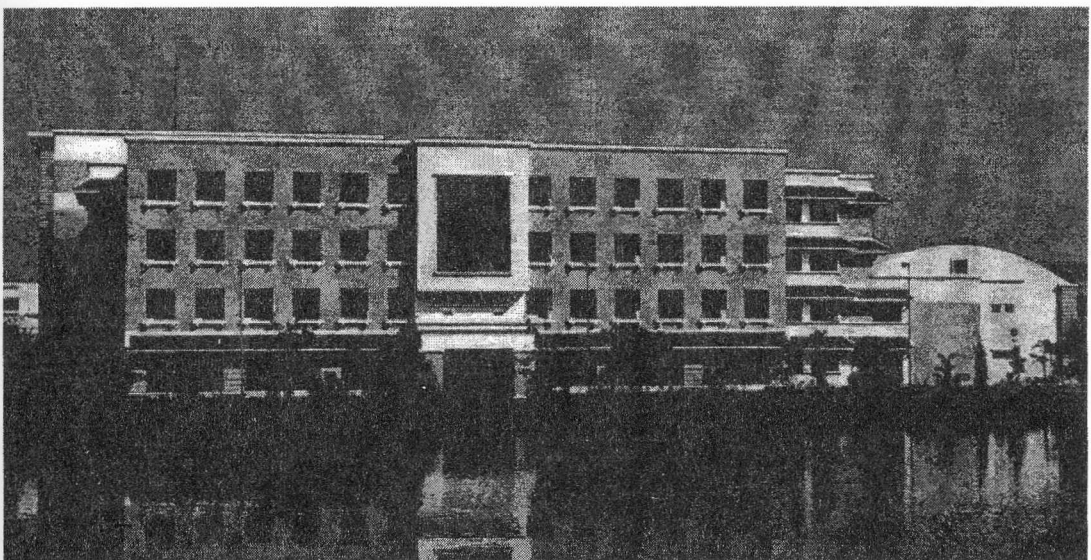

ชั้นที่ 3 สำหรับการเรียนการสอน ประกอบด้วยห้องบรรยาย ห้องสัมมนา ห้องทำงานอาจารย์ ห้องผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ชาวต่างประเทศ ฯ

ชั้นที่ 4 สำหรับการปฏิบัติการฝึกอบรมและห้องปฏิบัติการด้านภาษา งานและโครงการประเด็นศึกษา (ISSUE STUDIES) งานบริการโสตทัศนูปกรณ์ ฯ

ชั้นที่ 5 เป็นพื้นที่สำหรับโครงการศึกษาและวิจัย ห้องบรรยาย ห้องประชุมและสัมมนาทางวิชาการ เป็นต้น

การดำเนินงานด้านบุคลากร

ในปี 2544 สถาบันฯ มีบุคลากรประกอบด้วย ข้าราชการพลเรือน 48 คน พนักงานมหาวิทยาลัย 10 คน ลูกจ้างประจำ 13 คน และลูกจ้างชั่วคราว 3 คน ลูกจ้างชาวต่างประเทศ 3 คน รวมทั้งสิ้น 77 คน

บุคลากรประเภทข้าราชการและพนักงานมหาวิทยาลัย จำแนกตามสายงานและคุณวุฒิมีดังนี้

สายงาน	ปีงบประมาณ 2544		หมายเหตุ
	ข้าราชการ	พนักงานมหาวิทยาลัย	
สาย ก (อาจารย์) จำแนกตามคุณวุฒิ			
ปริญญาตรี	1		ศาสตราจารย์ 2 คน รองศาสตราจารย์ 5 คน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ 7 คน อาจารย์ 14 คน
ประกาศนียบัตรบัณฑิต			
ปริญญาโท	15	4	
ปริญญาเอก	8		
สาย ข (ช่วยวิชาการ)			
ปริญญาตรี	4	4	
ประกาศนียบัตรบัณฑิต			
ปริญญาโท	6	1	
ปริญญาเอก	1		
สาย ค (บริหารและธุรการ)			
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	6	1	
ปริญญาตรี	6		
ปริญญาโท	1		
ปริญญาเอก			
รวม	48	10	

บุคลากรประเภทลูกจ้างมีดังนี้

ลูกจ้าง	ปีงบประมาณ 2544	หมายเหตุ
ลูกจ้างประจำ	13	
ลูกจ้างชั่วคราว	3	
ลูกจ้างชั่วคราวชาวต่างประเทศ	3	
รวม	19	

การพัฒนาบุคลากร

ประเภทการลาศึกษาต่อ

ข้าราชการลาศึกษาต่อ ระหว่างปี 2544		
ศึกษาต่อในระดับ	ณ ประเทศ	จำนวน
ปริญญาเอก	ออสเตรเลีย	2
ปริญญาเอก	สหรัฐอเมริกา	2
ปริญญาเอก	เนเธอร์แลนด์	1
ปริญญาเอก	ไทย	3

ประเภทเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการภายในประเทศ

ประชุมทางวิชาการ	สัมมนาทางวิชาการ	ฝึกอบรม	ดูงาน
48 ครั้ง	8 ครั้ง	10 ครั้ง	3 ครั้ง

ในปี พ.ศ. 2544 มีบุคลากรสถาบันฯ ได้เดินทางไปต่างประเทศเพื่อดำเนินการด้านการบริหารและวิชาการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- ผศ.ดร.โสภณา ศรีจำปา ไปเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการเจรจาธุรกิจ ณ ประเทศเวียดนาม/จีน ระหว่างวันที่ 1 ม.ค.-30 ก.ย. 2544
- ผศ.สุขุมาวดี ขำหิรัญ ไปศึกษาดูงานด้านวิชาการ ณ ประเทศออสเตรเลีย ระหว่างวันที่ 1-7 เม.ย. 2544
- อ.ภัททิยา ยิมเรวัต ไปประชุม สัมมนาทางวิชาการ ณ ประเทศเวียดนาม ระหว่างวันที่ 16-20 เม.ย. 2544
- รศ.ดร.อมร ทวีศักดิ์ ไปเจรจาธุรกิจ ณ ประเทศฮ่องกง ระหว่างวันที่ 24-27 ก.ค. 2544
- รศ.ดร.สมทรง บุรุษพัฒน์ ไปประชุมวิชาการเจรจาธุรกิจ ณ ประเทศญี่ปุ่น ระหว่างวันที่ 28 ก.ย.-6 ต.ค. 2544
- ผศ.วชิราภรณ์ วรรณดี ไปฝึกอบรมด้านภาษาตะวันออก ณ ประเทศอังกฤษ ระหว่างวันที่ 2 ก.ย. 2544 - 2 มิ.ย. 2545
- อ.ลักขณา ดาวรัตน์หงษ์ ไปประชุม สัมมนา ณ ประเทศเวียดนาม ระหว่างวันที่ 28 ก.ย.-10 ต.ค. 2544

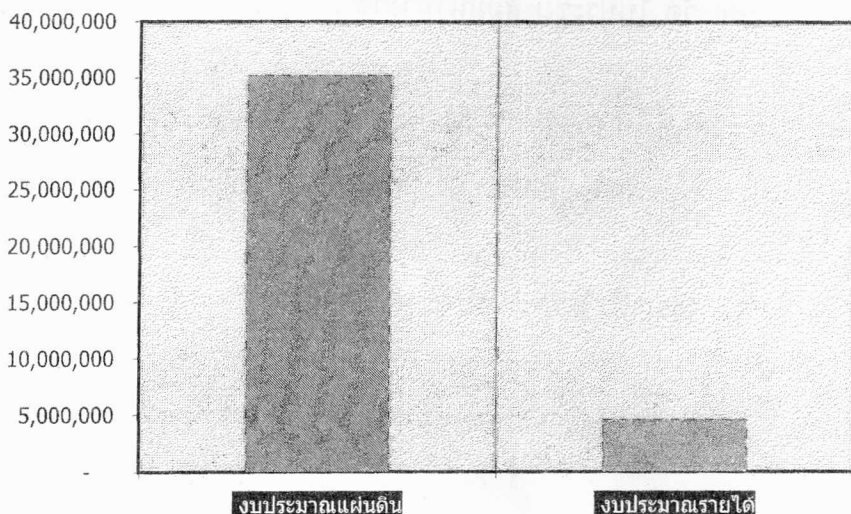
การดำเนินงานด้านงบประมาณ

สถาบันฯ ได้รับงบประมาณจากงบประมาณแผ่นดินเพื่อใช้ในการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถาบันฯ ได้แก่ งานบริหารทั่วไป งานการเรียนการสอน งานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และงานวิจัย นอกจากนี้ สถาบันฯ ยังได้ใช้งบประมาณเงินรายได้สถาบันฯ ซึ่งมีอย่างจำกัดในการดำเนินงานกรณีที่ได้รับงบประมาณแผ่นดินไม่เพียงพอคิดเป็นร้อยละ 13.03 ของงบประมาณแผ่นดิน โดยมีงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2544 จำแนกตามแผนงานและงานต่างๆ ดังต่อไปนี้

แผนงาน/งาน	งบประมาณ ปี 2544	
	งบประมาณแผ่นดิน	งบรายได้สถาบันฯ
แผนงานบริหารและจัดการการศึกษาระดับอุดมศึกษา		
- งานบริหารทั่วไป	3,718,360	4,591,500
- งานจัดการศึกษาสาขาภาษาและวรรณคดี	29,710,840	
- งานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	211,400	
แผนงานวิจัยระดับอุดมศึกษา		
- งานวิจัยประยุกต์สาขาสังคมและพฤติกรรมศาสตร์	1,588,500	
รวมทั้งสิ้น	35,229,100	4,591,500

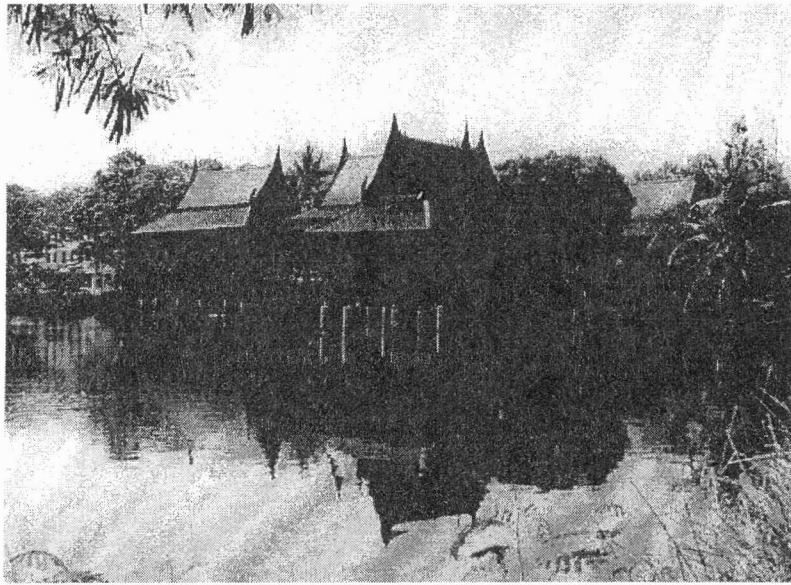
แผนภูมิเปรียบเทียบงบประมาณแผ่นดินกับงบประมาณเงินรายได้ปี 2544

(ล้านบาท)

การดำเนินงานด้านการเรียนการสอน

สถาบันฯ เริ่มเปิดหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์และภาษาเอเชียอาคเนย์) เป็นหลักสูตรแรกในปี พ.ศ. 2519 ซึ่งเป็นหลักสูตรแรกในประเทศไทยที่ศึกษาภาษาเอเชียอาคเนย์ในระดับมหาบัณฑิต มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาษาต่างๆ ที่พูดในประเทศไทย ภาษาชนกลุ่มน้อย และภาษาของประเทศเพื่อนบ้านโดยวิธีการทางภาษาศาสตร์ วิเคราะห์โครงสร้างภาษา และนำทฤษฎีมาศึกษาภาษาของชนกลุ่มน้อยเพื่อความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมของชนกลุ่มต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการปกครอง การสาธารณสุขและการศึกษา

พ.ศ. 2532 ได้เปิดหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และวิจัยวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับระบบความเชื่อ โลกทัศน์ วิถีชีวิต และปรัชญาชีวิตซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมมนุษย์โดยมุ่งเน้นวัฒนธรรมเป็นแกนกลาง หลักสูตรนี้ประกอบด้วย 3 แขนงวิชา คือ วัฒนธรรมสาธารณสุข วัฒนธรรมการดนตรี และพิพิธภัณฑศึกษา

พ.ศ. 2534 สถาบันฯ ได้เปิดหลักสูตรดุริยางค์บัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตรบัณฑิต เพื่อจัดการศึกษา สาขาวิชาภาษาศาสตรบัณฑิตในเชิงลึก

พ.ศ. 2538 สถาบันฯ ได้เปิดหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต 2 หลักสูตร ได้แก่ สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา เพื่อผลิตบุคลากรที่มีทักษะความรู้ทางภาษาและวัฒนธรรมและหลักการสื่อสาร เพื่อให้สื่อความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้ประยุกต์ความรู้ดังกล่าวไปใช้เพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพต่อไป

หลักสูตรพัฒนาชนบทศึกษา มีวัตถุประสงค์ในการผลิตบุคลากรในระดับมหาบัณฑิตให้มีความรู้ความเข้าใจแนวคิด ทฤษฎีการพัฒนาชนบท และการประมวลความรู้ทางวัฒนธรรมพื้นฐาน สิ่งแวดล้อมชุมชน ภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นต่างๆ หรือประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชนบทไทยไปในทิศทางอันเหมาะสม ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาชุมชนในชนบทต่อไป

จำนวนหลักสูตร จำแนกตามระดับการศึกษา ปี พ.ศ. 2544

ระดับการศึกษา	จำนวนหลักสูตรภาษาไทย (หลักสูตร)
1. กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	
ต่ำกว่าปริญญาตรี	
ปริญญาตรี	
ประกาศนียบัตรบัณฑิต	
ปริญญาโท	4
ปริญญาเอก	1

ผลผลิตและกิจการมการดำเนินงานด้านการเรียนการสอน

ผลผลิต-กิจกรรม	ปีงบประมาณ 2544		
	จำนวนนักศึกษา รับเข้า (คน)	จำนวนนักศึกษา ทั้งหมด (คน)	จำนวนผู้สำเร็จ การศึกษา (คน)
ให้บริการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษารวม	49	273	65
หลักสูตรปริญญาโท			
- สาขาภาษาศาสตร	7	57	6
- สาขาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา	13	63	13
- สาขาวัฒนธรรมศึกษา	19	73	24
- สาขาพัฒนาชนบทศึกษา	5	68	20
หลักสูตรปริญญาเอก			
- สาขาภาษาศาสตร	5	12	2

การดำเนินงานด้านการให้บริการทางวิชาการ

การบริการวิชาการแก่สังคม สถาบันฯ ได้ดำเนินงานเพื่อเป็นการบริการวิชาการแก่สังคม ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ในรูปแบบต่างๆ ดังนี้

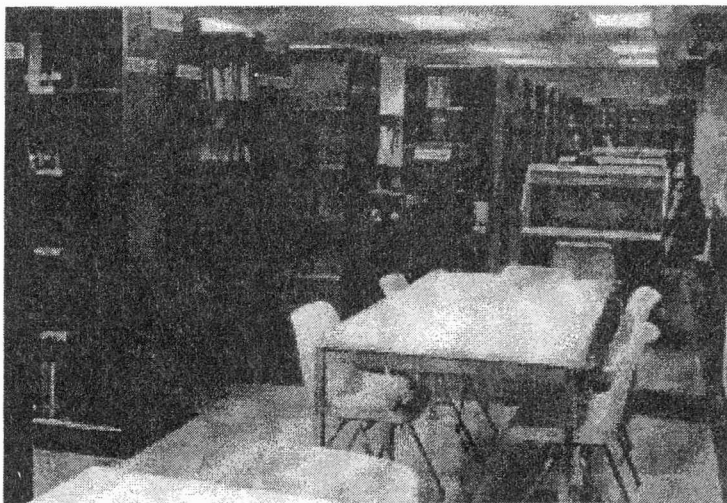
* การบริการห้องสมุด

ห้องสมุดสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มีหน้าที่ในการจัดหา วิเคราะห์ จัดเก็บ และเผยแพร่สารสนเทศเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน การค้นคว้าวิจัย และการให้บริการทางวิชาการแก่นักศึกษา อาจารย์ นักวิจัย และข้าราชการของสถาบันฯ ตามหลักสูตรการเรียนการสอนของสถาบันฯ

ห้องสมุดสถาบันฯ ได้พัฒนาฐานข้อมูลของห้องสมุดในระบบเครือข่ายห้องสมุดมหาวิทยาลัยมหิดล MULINET (Mahidol University Library and Information Center Network) ซึ่งจะอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการห้องสมุดในการสืบค้นสารสนเทศระหว่างห้องสมุดทั้งภายในและนอกมหาวิทยาลัย ตลอดจนห้องสมุดและแหล่งสารสนเทศต่างประเทศได้อย่างรวดเร็ว และการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ในการดำเนินงานห้องสมุดอัตโนมัติจะทำให้ผู้ใช้ห้องสมุดได้รับความสะดวกในการใช้บริการต่างๆ ของห้องสมุดมากยิ่งขึ้น

บริการยืม-คืนหนังสือ หนังสือส่วนใหญ่ยืมออกได้ ยกเว้นหนังสืออ้างอิง วิทยานิพนธ์ (ฉบับที่ 1) สิ่งพิมพ์สถาบันวิจัยภาษาฯ ฉบับที่ 1 วารสาร และหนังสือพิมพ์ฉบับใหม่ล่าสุด ผู้ใช้ที่แสดงบัตรสมาชิกห้องสมุดที่ยังไม่หมดอายุมีสิทธิยืมหนังสือออกจากห้องสมุดได้ตามระเบียบการยืม

บริการช่วยการค้นคว้า ให้บริการช่วยการค้นคว้าสารสนเทศที่มีในห้องสมุด จากฐานข้อมูล OPAC ซึ่งเป็นการสืบค้นในลักษณะออนไลน์จากฐานข้อมูลระบบเครือข่ายห้องสมุด MULINET และช่วยค้นคว้าจากแหล่งสารสนเทศภายนอก นอกจากการให้บริการช่วยการค้นคว้าแล้ว ยังให้บริการอื่นๆ ได้แก่ การแนะนำหรือสอนวิธีค้นคว้า การใช้ดรชชีช่วยค้น บรรณานุกรม และคู่มืออ้างอิงต่างๆ

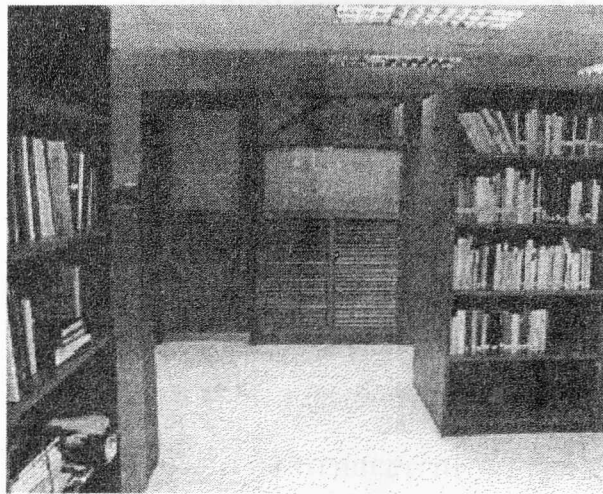
บริการหนังสือสำรอง ให้บริการหนังสือสำรองและเอกสารประกอบการสอนวิชาต่างๆ แก่นักศึกษาที่อาจารย์ผู้สอนเสนอให้สำรองแก่นักศึกษาสำหรับการเรียนรายวิชาต่างๆ ผู้ใช้สามารถสืบค้นได้ผ่านหน้าจอ OPAC ของห้องสมุด

บริการจองหนังสือ ขอใช้บริการนี้ต่อเมื่อหนังสือเล่มที่ต้องการถูกยืมไปแล้ว เพื่อขอต่อคิวการยืม

บริการยืมระหว่างห้องสมุด เป็นบริการช่วยเหลือผู้ใช้ห้องสมุดในการขอยืม หรือขอถ่ายเอกสาร หนังสือ/เอกสาร/สิ่งพิมพ์ ที่ไม่มีในห้องสมุดสถาบันฯ จากห้องสมุดมหาวิทยาลัยแห่งอื่นในประเทศ

บริการวารสารและหนังสือพิมพ์ บริการอ่านวารสารฉบับใหม่ และยืมฉบับล่วงหน้า ทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ วารสารฉบับใหม่ล่าสุดวางเรียงบนชั้นวารสาร สำหรับฉบับล่วงหน้าให้ติดต่อกับเจ้าหน้าที่

บริการสำเนาหน้าสารบัญวารสาร รวบรวมสำเนาหน้าสารบัญวารสารทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศที่ห้องสมุดบอกรับประจำ จัดทำรายเดือน เพื่อบริการแก่ อาจารย์ นักวิจัย และนักศึกษาของสถาบันฯ

* สำนักงานบริการข้อมูลภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์ เป็นแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับภาษา สังคม และวัฒนธรรมของประเทศไทยและประเทศในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ ให้บริการแก่ผู้สนใจทั่วไป ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ข้อมูลมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ทั้งในรูปเอกสาร สิ่งพิมพ์ แถบเสียง และวีดิทัศน์

ศูนย์ข้อมูลวัฒนธรรมดนตรีไทย มหาวิทยาลัยมหิดล (ประสิทธิ์ ถาวร)

เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลดนตรีไทยของอาจารย์ประสิทธิ์ ถาวร ศิลปินแห่งชาติ ซึ่งได้มอบโอนสิทธิ์ให้แก่สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท เพื่อการอนุรักษ์และเผยแพร่ดนตรีไทยให้คงอยู่สืบไป

ศูนย์ข้อมูลวัฒนธรรมดนตรีไทยเป็นสถานที่เก็บรวบรวมและจัดระบบข้อมูลวัฒนธรรมดนตรีไทยให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการศึกษาค้นคว้าวิจัยและการให้บริการวิชาการเกี่ยวกับวัฒนธรรมดนตรีไทย และเป็นการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทยให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนและมั่นคง

วารสารทางวิชาการ และเอกสารเผยแพร่ สถาบันฯ จัดพิมพ์ตำราและหนังสือซึ่งเป็นผลงานของอาจารย์ นักวิจัย และเจ้าหน้าที่วิจัย เป็นจำนวนมากในแต่ละปี นอกจากนี้ยังจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ในลักษณะวารสาร และจดหมายข่าว ดังนี้ วารสาร 'ภาษาและวัฒนธรรม' เผยแพร่ทางด้านภาษา วัฒนธรรม และการพัฒนา ปีละ 2 ฉบับ วารสารภาษาอังกฤษ 'Mon-Khmer Studies : A Journal of Southeast Asian Linguistics and Languages' ซึ่งเป็นวารสารที่จัดทำร่วมกับ SIL International เผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ

จุลสาร weednamศึกษา'ตีพิมพ์งานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับงานด้านweednam เป็นภาษาweednamและไทย ออกเผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ และ จดหมายข่าว'เพื่อแจ้งข่าวเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถาบัน เผยแพร่ปีละ 4 ฉบับ

การบรรยายทางวิชาการ สถาบันฯ ได้จัดให้มีการบรรยายพิเศษอย่างต่อเนื่องตลอดมา โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศมาบรรยายให้อาจารย์ นักวิจัย และนักศึกษาของสถาบันฯ มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และประสบการณ์กับผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหลาย โดยจัดให้มีเป็นประจำทุกปี ใช้ชื่อว่า "การบรรยายทางภาษาและวัฒนธรรม" (Language and Culture Forum)

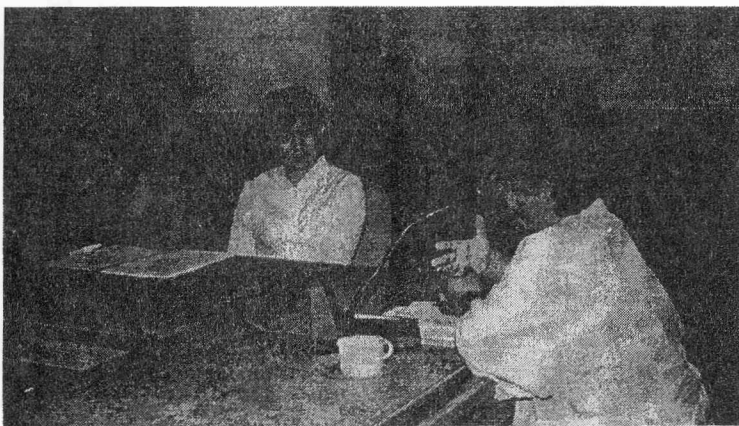
การฝึกอบรมและสัมมนา สถาบันฯ ได้จัดฝึกอบรมและประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเผยแพร่ความรู้ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรต่างๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชนที่มีภาษาและวัฒนธรรมแตกต่างกัน เช่น ฝึกอบรมหลักสูตรการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ เป็นต้น นอกจากนี้สถาบันฯ ยังจัดการประชุมสัมมนาและประชุมวิชาการด้านภาษาศาสตร์เป็นประจำทั้งในระดับชาติและนานาชาติ

พิพิธภัณฑ์มานุษยวิทยาวัฒนธรรม อยู่ในระหว่างดำเนินการจัด ซึ่งเป็นสถานที่อนุรักษ์และจัดแสดงเกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ภาษาและวัฒนธรรมของท้องถิ่นต่างๆ ในประเทศไทยและเอเชียอาคเนย์ และยังเป็นที่แสดงผลงานของนักศึกษาหลักสูตรปริญญาโทวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาพิพิธภัณฑ์ศึกษาด้วย

ห้องปฏิบัติการภาษา สถาบันฯ กำลังดำเนินการจัดทำและจัดหาครุภัณฑ์ประจำห้องปฏิบัติการภาษาสำหรับใช้เป็นที่ฝึกออกเสียงตามหลักวิชาสัทศาสตร์ ห้องปฏิบัติการภาษานี้เป็นแหล่งรวบรวมเทปบันทึกตัวอย่างเสียงและข้อมูลต่างๆ ที่อาจารย์และนักวิจัยของสถาบันฯ ได้ศึกษาและวิจัย และมีเครื่องมือทางสัทศาสตร์ภาคทดลองเพื่อสนับสนุนการศึกษาวิจัยของอาจารย์และนักศึกษา รวมทั้งใช้เป็นที่ฝึกอบรมและสัมมนาทางวิชาการด้านภาษาศาสตร์

การสอนภาษาไทยและภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน

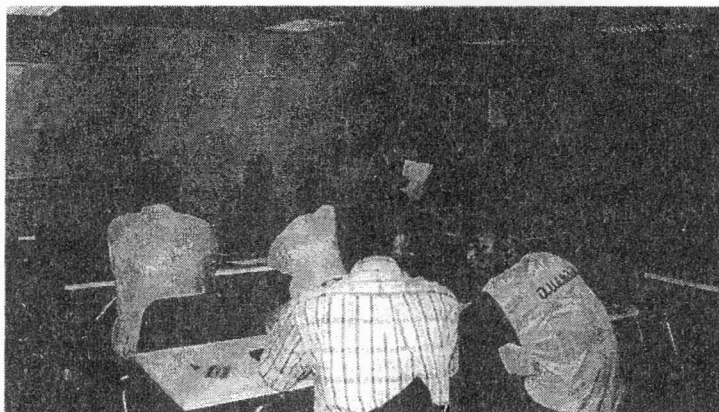
ภายในประเทศสถาบันฯ ได้ดำเนินการสอนภาษาไทยให้กับนักเรียนชาวต่างประเทศและผู้สนใจชาวต่างประเทศเป็นประจำทุกปี โดยสอนทักษะการใช้ภาษาไทยระดับต้นและระดับกลาง นอกจากนี้ยังได้จัดการสอนภาษาประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ ภาษาจีน ภาษาweednam ภาษาพม่า เป็นต้น เพื่อใช้ประโยชน์ทางวิชาการและการธุรกิจ

ในต่างประเทศ บุคลากรของสถาบันฯ ได้รับเชิญให้ไปสอนภาษาไทย ณ มหาวิทยาลัยในประเทศฮังการีเป็นเวลา 9 เดือน โดยสถานเอกอัครราชทูตไทยในกรุงบูดาเปสต์เป็นผู้ประสานงานและออกค่าใช้จ่ายในบางส่วน

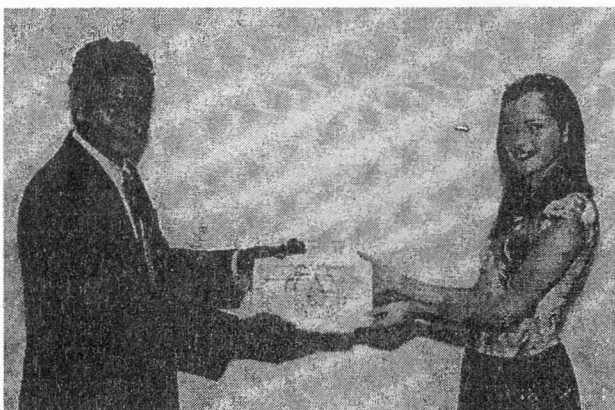
ผลงานการให้บริการวิชาการในปีงบประมาณ 2544 มีดังต่อไปนี้

พ.ย. 2543-ก.ย. 2544 รศ.ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์ ร่วมกับนักวิจัยและนักศึกษาหลักสูตรภาษาศาสตร์ปริญญาโทและเอกร่วมกับชุมชนชาวชอง กิ่ง อ. เขาคิชฌกูฏ จ.จันทบุรี จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ "การพัฒนาระบบเขียนภาษาชอง" เพื่อเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษาชอง 5 ครั้ง โดยฝึกนักเขียนของจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นและฝึกครูภูมิปัญญา ณ โรงเรียนคลองพลูวิทยา กิ่ง อ. เขาคิชฌกูฏ จ.จันทบุรี และสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท

7 ต.ค.-16 ธ.ค. 2543 โครงการพม่าศึกษา สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท จัดอบรม "ภาษาของพม่าเพื่อการสื่อสาร" รุ่นที่ 2 ให้แก่บุคคลทั่วไป ณ เรือนไทย มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา

8 ม.ค.-16 ก.พ.2544 สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมฯ จัดอบรมภาษาไทยระดับกลางให้แก่นักศึกษาจาก University of Sydney ประเทศออสเตรเลีย

12-16 มี.ค. 2544 สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมฯ ร่วมกับสถาบันวิจัยโภชนาการ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง "Traditional Food of Indigenous People : International Case Studies in Asia" ณ อาคารภาษาและวัฒนธรรมสยามบรมราชกุมารี

2-30 เม.ย. 2544 เปิดอบรมค่ายวัฒนธรรมภาคฤดูร้อนรุ่น 2 ณ อาคารภาษาและวัฒนธรรมสยามบรมราชกุมารี

23-24 เม.ย. 2544 ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ร่วมกับสถาบันฯ จัดสัมมนาเรื่อง "พิพธิภคณ์ไทยในศตวรรษใหม่ ณ ห้องประชุมศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร"

16-18 พ.ค. 2544 สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมฯ จัดประชุมวิชาการนานาชาติเรื่อง "ภาษาศาสตร์ภูมิภาคเอเชียอาคเนย์" ครั้งที่ 11 (Southeast Asian Linguistic International Conference XI) ณ ห้องประชุมภาณุรังษี โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพฯ

6 ส.ค.-14 ก.ย. 2544 สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมฯ อบรมภาษาไทยระดับกลางแก่นักศึกษาจาก APU (Asia-Pacific University) เมืองโอซากา ประเทศญี่ปุ่น ณ อาคารภาษาและวัฒนธรรมสยามบรมราชกุมารี

การดำเนินงานด้านการวิจัย

การวิจัยของสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมฯ เป็นงานวิจัยที่สอดคล้องกับหลักสูตรทั้ง 4 สาขาวิชาของสถาบันฯ คือ ภาษาศาสตร์ วัฒนธรรมศึกษา ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา และพัฒนาชนบทศึกษา โดยการวิจัยดังกล่าวมุ่งเน้นการศึกษาภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย และชนชาติประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งรวมไปถึงสาธารณรัฐประชาชนจีน กับทั้งศึกษาภาษาและวัฒนธรรมไทย ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวนี้ เป็นงานที่สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างคนไทยและกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ลดช่องว่างระหว่างผู้คนที่อยู่ต่างถิ่นฐานต่างวัฒนธรรมกัน เป็นงานที่อำนวยความสะดวกต่อความสงบสุขของสังคมไทย และนำไทยไปสู่การเป็นมิตรกับประเทศเพื่อนบ้าน

งานวิจัยของสถาบันฯ จัดทำโดยอาจารย์ นักวิจัยและเจ้าหน้าที่วิจัยของสถาบันฯ งบประมาณที่ใช้ในการวิจัย ส่วนหนึ่งเป็นงบประมาณประจำปีของสถาบันฯ บางส่วนได้จากเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย (ทุนมหาวิทยาลัยมหิดล) และบางส่วนได้จากหน่วยงานสนับสนุนการทำวิจัย ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น สำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) มูลนิธิฟอร์ด มูลนิธิญี่ปุ่น และ SEASREP เป็นต้น

ในปีงบประมาณ 2544 อาจารย์และนักวิจัยของสถาบันฯ ได้รับงบประมาณเพื่อสนับสนุนโครงการวิจัยสาขาต่างๆ ดังนี้

1. โครงการเอเชียอาคเนย์ศึกษา (ระยะที่ 2) มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ในสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเอเชียอาคเนย์ศึกษาให้สมบูรณ์มากขึ้น และร่วมมือทางวิชาการกับประเทศต่างๆ ในเอเชียอาคเนย์ในการแลกเปลี่ยนบุคลากร ข้อมูลข่าวสารทางวิชาการ โดยมีเป้าหมายในการสร้างฐานข้อมูลเอเชียอาคเนย์ของสถาบันฯ เพื่อเป็นแหล่งสืบค้นข้อมูลสำหรับผู้สนใจ ทั้งนี้โครงการได้ดำเนินการวิจัยทางภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในเอเชียอาคเนย์ จัดทำพจนานุกรมภาษาชาติต่างๆ มีการแลกเปลี่ยนผู้เชี่ยวชาญตลอดจนจัดประชุม อบรม และสัมมนาทางวิชาการ

2. สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาองค์ความรู้อันหลากหลายทางวัฒนธรรมในสังคมไทย อันจะสามารถนำมาพัฒนาท้องถิ่นเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทย และให้คนในท้องถิ่นเกิดความเชื่อมั่นในคุณค่าของวัฒนธรรมของตนเอง รวมไปถึงการได้เรียนรู้และเข้าใจในวัฒนธรรมของกันและกัน โดยมีเป้าหมายเพื่อก่อประโยชน์ในด้านการปกครอง สังคมสัมพันธ์ และการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย ผลการวิจัยได้จัดพิมพ์เป็นรูปเล่มสารานุกรม และจัดทำเป็นสื่อมัลติมีเดีย

3. พจนานุกรมสุข-จีน-อังกฤษ-ไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลทางภาษาศาสตร์และวัฒนธรรมของชนชาติสุขในประเทศจีน สร้างความร่วมมือทางวิชาการระหว่างนักวิชาการไทยและจีน เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับถิ่นกำเนิดของวัฒนธรรมของชนชาติไท ในการดำเนินงานโครงการนี้ประกอบด้วย การทำวิจัยภาษาและวัฒนธรรม แลกเปลี่ยนความรู้ทางภาษาและวัฒนธรรมระหว่างนักวิชาการไทยและจีน และจัดทำพจนานุกรมเกี่ยวกับชนชาติสุขในประเทศจีน

4. โลกทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับโลกทัศน์ อันได้แก่ ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในประเทศไทย ซึ่งมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตและพฤติกรรมของชนเหล่านั้น โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการสื่อสาร การบริหารปกครอง แล้วให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกลุ่มชนต่างๆ ในประเทศไทย การวิจัยมีวิธีการดำเนินงาน โดยทำการวิจัยเพื่อเก็บข้อมูลวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ งานวิจัยต่างๆ ในปัจจุบัน แล้ววิเคราะห์ตามหลักวิชาการมานุษยวิทยาวัฒนธรรม และมานุษยวิทยาภาษาศาสตร์ แล้วจึงจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มพร้อมภาพประกอบ

5. ภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทในเวียดนาม โครงการนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาข้อมูลด้านภาษาและวัฒนธรรมไทในประเทศเวียดนาม เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย เพื่อสร้างความร่วมมือทางวิชาการไทยและเวียดนาม และเพื่อให้คนไทยได้รู้วัฒนธรรมดั้งเดิมของตนเองมากขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายในการทำให้เข้าใจภาษาและวัฒนธรรมของชนชาติไท และเพื่อขยายการศึกษาด้านภาษาและวัฒนธรรมสู่สากล (รวมทั้งแลกเปลี่ยนความรู้กับนักวิชาการเวียดนาม) โครงการนี้ดำเนินการวิจัยโดยเก็บข้อมูลวิถีชีวิตปัจจุบันของกลุ่มชาติพันธุ์ไทในเวียดนาม แล้ววิเคราะห์ตามหลักวิชาการทางมานุษยวิทยาวัฒนธรรม และมานุษยวิทยาภาษาศาสตร์ และนำมาจัดทำรูปเล่มโดยมีภาพประกอบ

6. พัฒนาการดนตรีไทย : บ้าน - วัด - วัง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของดนตรีในประเทศไทย เพื่อศึกษาพัฒนาการของดนตรีพื้นบ้านสู่ดนตรีไทย และดนตรีสากลอย่างเป็นระบบ และเพื่อศึกษาแนวคิด บ้าน - วัด - วัง ในระบบของการพัฒนาดนตรีในประเทศไทย โดยมีเป้าหมายการวิจัย คือการศึกษาพัฒนาการทางด้านดนตรีของประเทศไทย

งานวิจัยของสถาบันฯ โดยภาพรวมของงบประมาณสถาบันฯ และงบประมาณภายนอก

1. งานวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย

1.1 งานวิจัยที่แล้วเสร็จ

- โครงการสารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในไทย ได้แก่ อูรักละโว้ย ผู้ไท ฮกเกี้ยน และไทใหญ่
- โครงการโลกทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์ในไทย ได้แก่ ความเชื่อของชาวฮกเกี้ยน และนิทานไทยโชนง
- โครงการแผนที่ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในประเทศไทย จัดเก็บข้อมูลเพื่อจัดทำแผนที่ภาษาของชาติพันธุ์ต่างๆ ในประเทศไทย

12 งานวิจัยที่อยู่ระหว่างดำเนินการ

สารานุกรม
แผนที่ภาษา
แผนที่วัฒนธรรม
แผนที่นิทาน

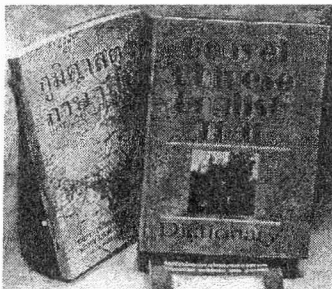
5 - การจัดทำหนังสือสารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในไทย ด้วยระบบมัลติมีเดียในเรื่องไทยโชนง

13 - โครงการการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤตของชอง กะชอง ชัมเร ญี่ฮู่รุษ

2. งานวิจัยเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศจีน

2.1 งานวิจัยที่แล้วเสร็จ

- พจนานุกรมมูเยย-จีน-ไทย-อังกฤษ (สถาบันฯ ร่วมกับ Kam-Tai Institute, Central University of Nationalities, Beijing, China)

- So (Thavueng) Preliminary Dictionary จัดพิมพ์โดย Department of Linguistics and Applied Linguistics, University of Melbourne, Australia

X - โครงการมุขศึกษา The Thesaurus and Dictionary Series of Khumu Dialects in Southeast Asia (Volume 1-5) กำลังจัดพิมพ์โดยการสนับสนุนของ SEASREP

2.2 งานวิจัยที่อยู่ระหว่างดำเนินการ

- ๑ - โครงการทำพจนานุกรม (ฮไล)-ไทย-อังกฤษ-จีน
- ๒ - โครงการพม่าศึกษา ได้จัดพิมพ์หนังสือเรื่อง ภาษิต คำพังเพยและสำนวนพม่า-ไทย , ภาษาพม่าเพื่อการสื่อสาร
- ๓ - โครงการอินโดจีนศึกษา เวียดนามศึกษา จัดพิมพ์เรื่อง โลกทัศน์ของชาวเวียดนามจากสุภาษิต

3. งานวิจัยภาษา วัฒนธรรม และการพัฒนา

3.1 งานวิจัยที่แล้วเสร็จ

- สถาบันภาพการวิจัยทางภาษาศาสตร์ในประเทศไทย
- การศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวที่พึงประสงค์ของประชาคมจังหวัดกาญจนบุรี
- ประมวลองค์ความรู้เกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย
- โครงการความร่วมมือเพื่อพัฒนารูปแบบการผลิตยาสมุนไพรโดยชุมชน
- การศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคเลปโตสไปตรซิส กรณีศึกษา จ.นครราชสีมา
- รายงานการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาวะเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของชุมชนที่อาศัยรอบป่าเต่าดำ ศูนย์พัฒนาองค์ความรู้และศึกษานโยบายเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพแห่งประเทศไทย

3.2 งานวิจัยที่อยู่ระหว่างดำเนินการ

- ๑ - การพัฒนารูปแบบการป้องกันและควบคุมโรคอุจจาระร่วงอย่างแรงโดยชุมชน : กรณีศึกษาจังหวัดระนอง
- ๒ - การพัฒนางานป้องกันและควบคุมโรคติดต่อโดยองค์การบริหารส่วนตำบล

9. มรณิณทพวปวสีนทพลวง พอธรงออยู่สงเวทพวักพทพ พววธวณทพทพ
ผู้มวทททงโง - ทวักลวง. รายงานงบประมาณประจำปี 2544 19
กลุ่มนักประวัติศาสตร์ : เสริมศักดิ์ อ. สิวม
รองคณบดี พลวัต
และพททททท.

10. -โครงการศึกษาประวัติศาสตร์วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคกลาง : ชุมชนลุ่มน้ำนครชัยศรี

11. -โครงการศึกษาพัฒนาการพุทธศาสนาและศาสนาอิสลามบริเวณรอบทะเลสาบสงขลา

12. -การศึกษาการเปลี่ยนแปลงการดำรงอยู่และการพลิกฟื้นวัฒนธรรมชุมชนลุ่มน้ำท่าจีน-แม่กลอง

-รูปแบบการดำเนินการสุศึกษา ประชาสัมพันธ์ส่งเสริมสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

-การดำเนินงานหอกระจายข่าวสารที่สนองต่อความต้องการของชุมชนอย่างยั่งยืน

~~บทบาทพระสงฆ์ในระบบการศึกษา~~

~~-องค์กรชุมชน : กลุ่มฅปนกิจ~~

~~-องค์กรธุรกิจชุมชน~~

~~-วิกฤตหมู่บ้านชนบทไทย ผลกระทบจากการย้ายถิ่น~~

~~-โครงการวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น ด.ห้วยเขียง อ.ทองผาภูมิ จ.กาญจนบุรี~~

~~-โครงการประวัติศาสตร์บอกเล่า~~

-ดนตรีไทย : การเรียนรู้และเข้าใจด้วยระบบมัลติมีเดีย

-โลกทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย : ความเชื่อในการดูแลรักษาสุขภาพและความเจ็บป่วย

ของชาวฮกเกี้ยน

-โลกทัศน์นิทานไทยไซ่ง

-ภาษาศาสตร์เชิงประวัติ

-พจนานุกรมภาษาถิ่นต่างๆ

-การอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษาวัฒนธรรมผัยกูร

-การขอร้องและการปฏิเสธคำขอร้องในภาษาไทย

-การเรียนรู้ภาษาไทยของเด็กชาวม้ง : ปัญหาและข้อเสนอแนะทางภาษาศาสตร์

-คู่มือสนทนาภาษามาเลเซียสำหรับข้าราชการกระทรวงต่างประเทศ

-ผลงานแปลในสมัยรัชกาลที่ 4-6

~~-การแปลคำเรียกและสรรพนามที่ปรากฏในนวนิยายแปลเรื่อง คนขี้เสื่อของจิตร ภูมิศักดิ์~~

~~-การแปลสารคดีเชิงประวัติศาสตร์ : การศึกษางานแปลเรื่อง A Physician at the Court of Siam~~

~~-การศึกษบทแปลสารคดีวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์เป็นภาษาไทย กรณีศึกษารายการก้าวนำโลก~~

กับ 9 Sci

~~-การศึกษาลักษณะภาษาอังกฤษแบบไม่มาตรฐานของคนผิวสีและกลวิธีการแปลเป็นภาษาไทย~~

เรื่องเลือดสีม่วง

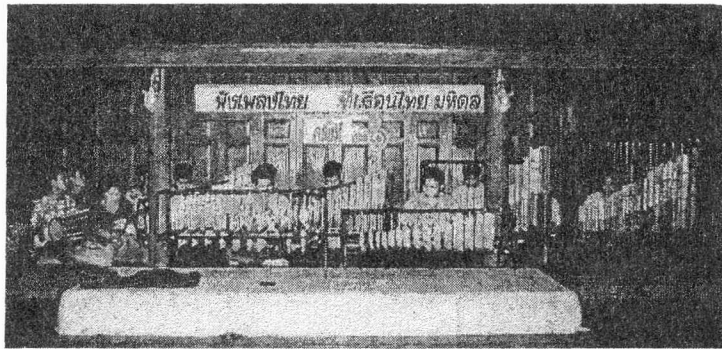
~~-การศึกษากลวิธีการแปลงมุขตลกอเมริกันเป็นภาษาไทย : กรณีศึกษาละครโทรทัศน์เรื่อง Friends~~

~~-Attitudes and Problem of English Self-learning with the CD-Rom English Active II of the~~

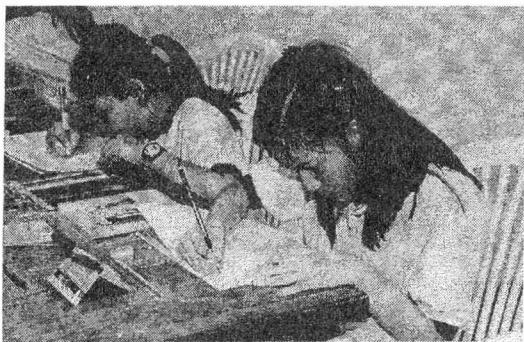
การดำเนินงานด้านการทูลำรุงศิลปวัฒนธรรม

สถาบันฯ มีบทบาทสำคัญในการทูลำรุงศิลปวัฒนธรรม นอกจากจะสร้างองค์ความรู้ต่างๆ ทางวัฒนธรรมแล้ว สถาบันฯ ยังได้จัดกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประจำปี ทั้งกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา และวันสำคัญตามเทศกาล ได้แก่ ประเพณีทำบุญขึ้นปีใหม่ วันมาฆบูชา วันสงกรานต์ วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา วันแม่ จัดประกวดเพลงกล่อมลูก และงานประเพณีลอยกระทง

สถาบันฯ มีเรือนไทยซึ่งได้รับรางวัลสถาปัตยกรรมดีเด่น จากกรมศิลปากร ประจำปี 2540 สถาบันฯ ได้ใช้เรือนไทยจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมให้แก่นักศึกษาและผู้สนใจทั่วไป เช่น กิจกรรมฟังเพลงไทยที่เรือนไทยมหิดล ศาลายา ซึ่งนอกจากเป็นการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยแล้ว ยังเป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนโดยรอบศาลายาได้ร่วมกิจกรรมทั้งในฐานะผู้แสดงและผู้ชม โดยจัดขึ้น 2 เดือนต่อครั้ง เป็นต้น

ในปี พ.ศ. 2543 เป็นต้นมา สถาบันฯ ได้ริเริ่มจัดกิจกรรม "ค่ายวัฒนธรรม" สำหรับเยาวชนเพื่อส่งเสริมและทูลำรุงศิลปวัฒนธรรมด้านดนตรีไทย นาฏศิลป์ไทย รวมทั้งภาษาและมารยาทในสังคมแก่เยาวชนทั่วไปและลูกหลานบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหิดล กิจกรรมนี้ได้รับความสนใจเป็นอย่างยิ่ง มีเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก และเพิ่มขึ้นทุกปี

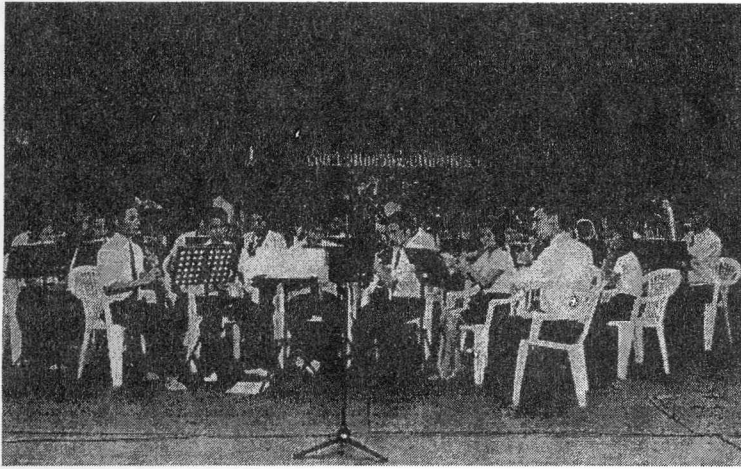

กิจกรรมทูลำรุงศิลปวัฒนธรรมที่ทางสถาบันฯ จัดขึ้นในปีงบประมาณ 2544 มีดังต่อไปนี้

- 15 พ.ย. 2543 ฟังเพลงไทยที่เรือนไทย ครั้งที่ 18 เป็นการบรรเลงดนตรีไทยและการแสดงนาฏศิลป์อีสาน โดยคณะสืบสานวัฒนธรรมอีสาน สถาบันราชภัฏธนบุรี
- 17 ม.ค. 2544 ฟังเพลงไทยที่เรือนไทย มหิดล ครั้งที่ 19 เป็นการบรรเลงดนตรีไทย และการแสดงนาฏศิลป์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

14 มี.ค. 2544

ฟังเพลงไทยที่เรือนไทย มหิดล ครั้งที่ 20 เป็นการบรรเลงดนตรีไทยของ คณะสนั่น
แก้วบุษบา และการแสดงนาฏศิลป์ โดย คณะนักศึกษามหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

9 พ.ค. 2544

ฟังเพลงไทยที่เรือนไทย มหิดล ครั้งที่ 21 เป็นการบรรเลงดนตรีไทย ของคณะถาวร
หวานชะเอม และการแสดงนาฏศิลป์ของศิษย์นาฏศิลป์ กรมศิลปากร

18 ก.ค. 2544

ฟังเพลงไทยที่เรือนไทย มหิดล ครั้งที่ 22 เป็นการบรรเลงดนตรีไทย ด้วยวงโยชวาทิต
ของภาควิชาดนตรี และการแสดงนาฏศิลป์ชุด "ฟ้อนดวงดอกไม้" ของภาควิชา
นาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

12 ก.ย. 2544

ฟังเพลงไทยที่เรือนไทย มหิดล ครั้งที่ 23 เป็นการบรรเลงดนตรีไทย โดยวงเครื่องสาย
ไทยและปี่ชวา โดยคณะ "ลูกช้าง" ซึ่งเป็นคณาจารย์และนักศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์
กรมศิลปากร

การดำเนินงานด้านการสร้างเครือข่ายทางวิชาการ และวิเทศสัมพันธ์

สถาบันฯ ได้ร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในประเทศได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในด้านการเรียนการสอนและ
งานวิจัย ในหลักสูตรปริญญาโทและปริญญาเอก โดยเฉพาะเกี่ยวกับการไปเป็นวิทยากรพิเศษเรื่องเฉพาะ
ด้านเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรม และเชิญบุคลากรของสถานศึกษาชั้นนำมาเป็นวิทยากรพิเศษให้ความรู้
ทางวิชาการแก่นักศึกษา และบุคลากรของสถาบันฯ นอกจากนี้สถาบันฯ ยังได้ร่วมมือทางวิชาการและการ
วิจัยกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ต่างๆ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เป็นต้น

ความร่วมมือทางวิชาการกับสถานศึกษาและหน่วยงานในต่างประเทศนั้น สถาบันฯ มีการดำเนิน
การดังนี้

1. การให้ทุนช่วยเหลือเรื่องการฝึกอบรม ดูงาน ศึกษาต่อ และแลกเปลี่ยนบุคลากรในต่างประเทศ
2. การร่วมจัดการประชุม สัมมนา ฝึกอบรม และจัดนิทรรศการระดับนานาชาติ
3. การร่วมพิมพ์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการในระดับนานาชาติ

สถาบันการศึกษาแห่งแรกที่ทำให้ความร่วมมือด้านการเรียนการสอนตั้งแต่แรกเริ่มดำเนินงานจนถึงปัจจุบันคือ SIL International ซึ่งมีเครือข่ายอยู่ทั่วโลก มีศูนย์กลางอยู่ที่ International Linguistic Center (ILC) เมือง ดัลลัส มลรัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา สถาบันการศึกษาแห่งนี้ได้ส่งผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์มาช่วยสอนในหลักสูตรปริญญาโทและเอกสาขาวิชาภาษาศาสตร์ และหลักสูตรปริญญาโทสาขาวัฒนธรรมศึกษา นอกจากนี้ยังให้การสนับสนุนงานวิจัยโครงการใหญ่ ของสถาบันฯ โดยส่งผู้เชี่ยวชาญมาร่วมวิจัยด้วย เช่น โครงการวิจัยเพื่อจัดทำแผนที่แสดงภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในประเทศไทย เป็นต้น และยังร่วมจัดทำวารสารวิชาการทางภาษาศาสตร์ชื่อ *Mon-Khmer Studies : A Journal of Southeast Asian Languages and Linguistics* อีกด้วย

นอกจาก Summer Institute of Linguistics แล้ว สถาบันฯ ยังสร้างเครือข่ายทางวิชาการกับสถาบันการศึกษาต่างประเทศอื่นๆ ซึ่งกิจกรรมหลักคือการส่งผู้เชี่ยวชาญมาช่วยสอนและวิจัยร่วมกับบุคลากรของสถาบันฯ สถาบันการศึกษาต่างประเทศเหล่านี้ ได้แก่

ประเทศสหรัฐอเมริกา

University of Wisconsin, Madison, Northern Illinois University, University of Texas at Arlington, University of California, Los Angeles, Arizona State University, University of Oregon

ร่วมมือด้านการเรียนการสอนและการวิจัยเกี่ยวกับภาษา วัฒนธรรมและการพัฒนาชนบท

ประเทศออสเตรเลีย

Australian National University, LaTrobe University, University of Sydney, Macquarie University

ร่วมมือทางวิชาการและวิจัยในทุกมหาวิทยาลัย

และจัดการฝึกอบรมภาษาไทยให้แก่นักศึกษาของมหาวิทยาลัยซิดนีย์

ประเทศฝรั่งเศส

Musce de l' Homme, Musee en Herbe, Musee National d' Histoire Naturelle, Ministere de la Culture, Centre National de la Recherche Scientifique

ร่วมมือด้านการเรียนการสอนและการวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมศึกษา(พิพิธภัณฑ์)

ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

Central University for Nationalities

ร่วมมือด้านการเรียนการสอนและการวิจัยเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มชนชาติไทในประเทศจีน

ประเทศเนเธอร์แลนด์

International Institute of Asian studies, Leiden

ในการจัดการศึกษาภาษาและวัฒนธรรมโดยเน้นการศึกษาเกี่ยวกับอินโดนีเซียศึกษา

ประเทศในกลุ่มอินโดจีน

Institute for Southeast Asian Studies, Hanoi, Vietnam

Institute of Linguistics, Hanoi, Vietnam

ในการแลกเปลี่ยนบุคลากรด้านการเรียนการสอน การวิจัย และสถาบันฯ ได้ส่งบุคลากรไปศึกษาวิจัย และศึกษาดูงานด้านภาษาและวัฒนธรรมเป็นประจำ

การดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

จากการที่ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดนโยบายด้านคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและความเป็นเลิศทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา โดยส่งเสริมและสนับสนุนคุณภาพการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาให้ได้อย่างน้อยมีมาตรฐานขั้นต่ำเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบทเห็นความสำคัญในการพัฒนาภารกิจหลักทั้ง 4 ประการของมหาวิทยาลัย ได้แก่ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม สถาบันฯ จึงได้กำหนดแผนงานประกันคุณภาพการศึกษาและได้ดำเนินการตามแผนเพื่อให้ผลงานทุกด้านของสถาบันฯ เป็นไปอย่างมีคุณภาพ และสามารถตรวจสอบได้

โดยในระดับแรกสถาบันฯ ได้ดำเนินการจัดทำรายงานการศึกษาตนเอง ซึ่งมีสาระของการวิเคราะห์ตนเองครอบคลุมองค์ประกอบทั้ง 9 ด้าน นำเสนอข้อมูลเพื่อการตรวจสอบในกรอบเวลาปีการศึกษา 2544

รายงานการศึกษาตนเองของสถาบันฯ ที่อยู่ในระหว่างการดำเนินงาน ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับสถาบันฯ

ตอนที่ 2 ระบบกลไกการปฏิบัติงาน และการดำเนินงานตามองค์ประกอบต่างๆ

ตอนที่ 3 การดำเนินการตรวจสอบและสรุปผลการตรวจสอบคุณภาพภายในสถาบันฯ

ตอนที่ 4 จัดทำรายการเอกสารเพื่อการตรวจสอบ

งานนโยบายและแผน

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล

โทร 0-2800-2304

ที่ปรึกษา	รองผู้อำนวยการสถาบันฯ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและวิจัย เลขานุการสถาบันฯ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงพร คำหนูแก้ว รองศาสตราจารย์เสาวภา พรสิริพงษ์ นายหริินทร์ กลิ่นนิรันดร์
รวบรวมและเรียบเรียง	ธนายุส ธนธิตี นิยะนันท์ สำเภาเงิน	
พิมพ์	เกศนีย์ โยธา กานดา ยาก็	
ภาพถ่าย	สุमित ประเสริฐ	
ออกแบบจัดรูปเล่ม	กานดา ยาก็	